

13.02.2025

6-А-Б кл.

Історія

вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Утворення імперії Александра Македонського.

Мета уроку: ознайомити з особистістю Александра Македонського та рисами його характеру; розкрити особливості Східного походу, утворення імперії та ролі Александра Великого в історії стародавнього світу; формувати вміння працювати з історичними джерелами та робити висновки за ними, розвивати хронологічні, просторові, логічні компетенції, виховування негативного ставлення до конфліктів та військових ситуацій.

Актуалізація опорних знань

Історичний диктант

- 1) Яке місто стало приводом для початку греко - перських війн?
- 2) Хто був перським царем під час першого та другого походу персів на Грецію?
- 3) Де відбулася битва в 490 році до н. е.?
- 4) Коли розпочався третій похід персів на Грецію?
- 5) Хто був перським царем під час третього походу персів на Грецію?
- 6) Де зустріли греки перську армію під час третього походу персів на Грецію?
- 7) Біля якого острова греки знищили перський флот?
- 8) Як називалися грецькі бойові кораблі?
- 9) Де була знищена перська армія в 479 році до н. е.?
- 10) Чим закінчилися греко-перські війни?

Хмаринка слів: поясніть

Мотивація навчальної діяльності

Епіграф уроку

До минулого стався з вдячністю,

До сьогодення — діяльно,

До майбутнього — відповідально.

Вивчення нового матеріалу

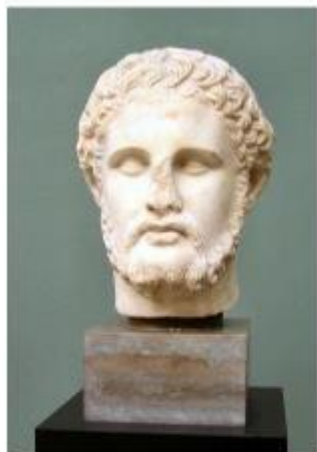
Період розквіту грецьких полісів був недовгим.

У 431 р. до н. е. між Афінами та Спартою розпочалася боротьба за панування в Греції — **Пелопоннеська війна**, яка тривала з перервами 27 років. Це була жорстока і тривала війна, яка виснажувала сили обох противників.

Безперервні війни ослаблювали грецькі поліси. Їх господарство зазнавало великих збитків: *були знищено сади та виноградники, витоптано поля, зруйновано міста й села. У цих війнах загинуло багато еллінів. Значна частина селян та ремісників розорилися, а їхнє майно і землі аристократі викупала за безцінь або просто захоплювала.*

Завершився період величі та процвітання грецьких міст-держав. Саме в цей час на північних кордонах Греції посилилася країна, правителі якої мріяли про великі завоювання.

Ця країна — Македонія.

Основоположником македонської могутності був цар **Філіпп II**, який правив із 359 до 336 рр. до н. е. Він провів у Македонії низку важливих реформ.

❖ Він збільшив та поліпшив військо:

- кіннота гейтарів
- македонська фаланга
- технічне оснащення війська

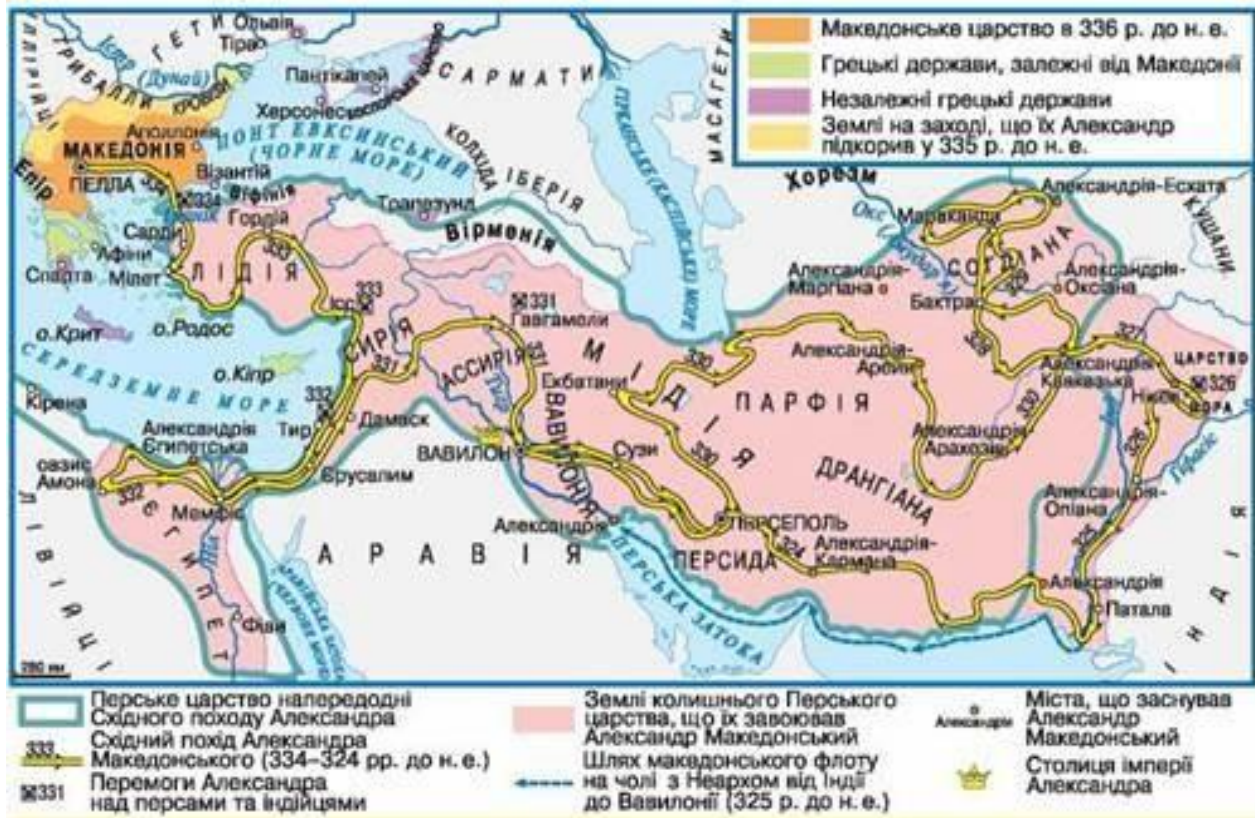
❖ провів грошову реформу
❖ Після захоплення Фракії був створений флот

Реконструкція зовнішнього вигляду Філіппа II.

Робота з картою

Робота з візуальними джерелами

Була створена знаменита **македонська фаланга** – щільний стрій воїнів, вишикуваних у 16 рядів і озброєних довгими списами (від 2 до 6 м завдовжки), щитами, луками, пращами і дротиками.

Довгі списи воїни клали на плечі тих, хто стояв попереду. У разі потреби останні вісім рядів фаланги поверталися спиною до передніх рядів і обличчям до тилу.

Для захисту фаланги з боків виставляли кінноту та легку піхоту.

Ударна сила македонської фаланги була нищівною.

У 338 р. до н. е. біля міста Херонеї відбулася битва.

Тут об'єднані сили греків зустрілися з македонським військом.

Битва була жорстокою і тривалою.

Втім грецьке військо зазнало нищівної поразки.

- Філіпп II скликав у Коринфі загальногрецький з'їзд, на якому було проголошено мир між усіма грецькими полісами і оголошено війну Персії. Організатором спільного походу проти Персії став Філіпп II.
- Зовні грецькі поліси залишались незалежними. Насправді майже вся Греція підпорядковувалася македонському царю, йому греки передавали також сухопутну армію та флот.
- Повернувшись із Коринфа в Македонію, Філіпп став активно готуватися до походу в Персію, і перші війська були відправлені на узбережжя Геллеспонту. Проте в 336 р. до н. е. македонський правитель був убитий на весіллі доньки.

Новим македонським царем був проголошений Александр, син Філіппа II.

Історичний портрет

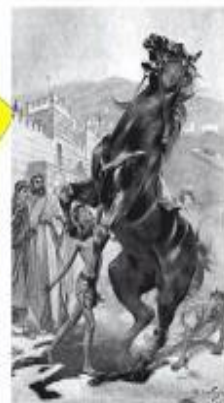

Після загибелі Філіппа II влада перейшла до його сина *Александра*, 20-річного юнака.

Довідавшись про це, Демосфен сказав: «*На македонському престолі – хлопчисько. Це допоможе нам скинути ярмо і стати знову незалежними*». Історія свідчить – щодо «хлопчиська» він помилився.

Був справним вершником.

Вміння поводитись із кінями Александр довів, приборкавши непокірного норовистого Буцефала, за що отримав коня в подарунок.

Александр з раннього віку чудово володів зброєю

Александр був добрим музикантом і пристрасним книгалюбом. Найулюбленишим його автором був Гомер

Освіту Александр одержав під керівництвом знаменитого давньогрецького філософа Аристотеля.

Хвилинка відпочинку. Гімнастика для очей

https://youtu.be/u_fLRqqJ59E?si=uANSHgRkLIGVwBpf

Метод «Навчаючи-вчуся»: складаємо таблицю «Східні походи А. Македонського»

У 336 р. до н.е. Македонію очолив син Філіппа II

Александр (356-323 рр. до н.е.).

Він продовжив справу свого батька.

Він не лише здійснив омріяний Філіппом II похід на *Персію*, а й створив могутню імперію, яка простягнулася від Греції аж до Індії.

Битва на річці Гранік

У першій кампанії **334 до н. е.** Александр розбив персів **на річці Гранік** (поблизу узбережжя Мarmурового моря).

Після цього до нього приєдналися греки Малої Азії, і Олександр стрімко рушив на південь

Битва біля м. Ісс

Битва при Іссі — **битва 5 листопада 333 до н. е.** між македонською армією Александра Великого і перським військом царя Дарія III при місті Ісс в Кілікії, Мала Азія.

Облога Тіра

Після перемоги біля Ісси македонська армія пішла до Фінікії. Більшість фінікійських міст Александру вдалося захопити без особливих зусиль.

Тільки Тір здався після семи місяців важкої облоги. (січень-серпень 332 р. до н.е.)

Македонцям довелося побудувати дамбу, що сполучила материк з островом, на якому було місто. І тільки тоді війська змогли підійти до мурів Тіра.

Під час облоги Александр застосував бойові металеві машини, встановлені на кораблях. Македонський цар жорстоко помстився оборонцям після перемоги: 8 000 жителів міста було вбито, близько 30 000 продано у рабство.

Облога Тіра (Андре Кастень)

Підкорення Єгипту

Александр рушив у Палестину, а потім у Єгипет. Тут македонського царя зустріли як визволителя від перського поневолення.

Жерці проголосили його фараоном і богом, сином великого Амона.

Александр заснував у західній частині дельти Нілу місто Александрія, яке згодом стало головним портом і другим за величиною та економічним значенням містом Єгипту.

Битва при Гавгамелах

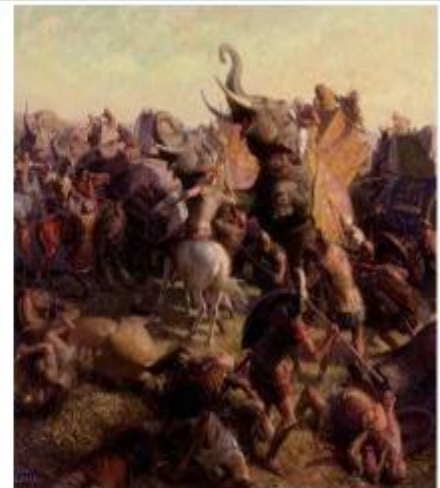

Битва при Гавгамелах сталася в 331 році до н. е. Це були останні військові дії між арміями царя Персії Дарія III і Олександра Македонського.

Уперше перси застосували проти македонян **бойових слонів і колісниці, до яких були прикріплені величезні серпасті ножі**. Лучники Александра перебили більшість візничих та погоничів слонів. Некеровані, поранені та налякані тварини кинулися назад і почали топтати перську піхоту. Залишки перської кінноти прорвали ряди македонян, але загинули, наткнувшись на опір македонської піхоти – воїнів із списами.

Весна 327 - липень 326 рр. до н.е. Індійський похід Александра Македонського.

Битва на Гідаспі (липень 326 до н. е.) — битва Александра Македонського з військом індійського царя Пора на річці Гідасп (притока Інду).

Том Лоуелл. Александр Македонский в Индии. Битва при Гидаспи.

Александрійський маяк або Фароський маяк — одне з Семи чудес стародавнього світу, маяк, що знаходився на острові Фарос. Завдяки своїй висоті й системі вогнів, він гарантував морякам безпечне плавання у Велику гавань Александрії.

Александр мав намір продовжити похід далі на Схід і захопити долину річки Ганг. Але воїни, виснажені тривалими походами, тропічними дощами та хворобами, відмовились іти далі. Вони вимагали повернення на батьківщину. Так, у 326 р. до н. е. Александр завершив свій останній похід. Від початку війни з Персією пройшло 8 років.

Повернення з Індії було дуже важким. У притоці Інду було збудовано флот, і на ньому вирушила частина армії, решта йшла вздовж берегів річки. Діставшись гирла Інду, Александр розділив армію на дві частини: флот досліджував морський шлях до Перської затоки, а сам полководець повів армію сухопутним шляхом уздовж південних морських кордонів своїх володінь.

Через три місяці обидві частини армії Александра дісталися Перської затоки.

На честь цієї події було влаштовано величезні святкування, розваги, які супроводжувалися масовою пиятикою. Лише на початку 324 р. до н. е. він прибув у Дворіччя. Александр не захотів повертатися в Македонію і зробив своєю столицею Вавилон.

Синтез думок: сформуємо позитивні і негативні наслідки завоювань А.Македонського.

Наслідки і результати Східного походу Александра Македонського:

- ❖ Було знищено Перську імперію давнього ворога грецьких держав, натомість постала нова імперія Александра Македонського, яка включала Грецію, колишні володіння Персії та частину Індії;
- ❖ Імперія Александра Македонського виявилась не життєздатною і по його смерті розпалася, частина підкорених народів здобула незалежність;
- ❖ Великі багатства накопичені перськими царями і захоплені Александром Македонським були пущені в оборот, давши поштовх розвитку торгівлі між всіма відомими на той час країнами, що раніше розвивалися ізольовано;
- ❖ Сприяв поєднанню грецької і східної цивілізацій, культур, їх взаємообмін. Греки ознайомилися з досягненнями Сходу, у свою чергу схід перейняв здобутки греків.

Імперія Александра Македонського.

Результатом військових походів та численних перемог Александра Македонського було створення величезної імперії.

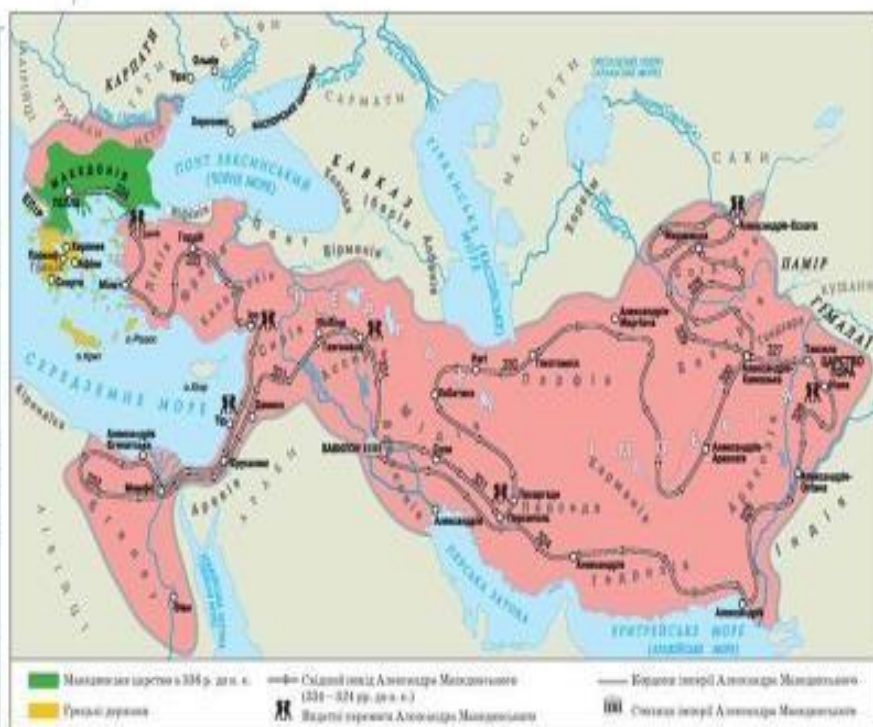
До її складу увійшли Греція, Сирія, Фінікія, Персія, Єгипет, Західна Індія.

Це була одна з найбільших імперій стародавнього світу.

На всій території імперії засновувалися нові поліси, багато з яких називали на честь царя — Александріями (близько 70 міст).

Прагнучи підкорити увесь світ, Александр почав готуватися до підкорення Риму й Карфагену.

Але похід на захід так і не відбувся

Александр задумав заснувати єдину греко-перську імперію.

Готуючись до відплиття з морською експедицією, він раптом захворів імовірно на тропічну малярію і **помер у Вавилоні 10 червня 323 до н. е.**

Існують й інші версії того, від чого помер Александр.

- Є припущення, що це була тяжка форма гарячки Західного Нілу, тим більше що неподалік Вавилону у той час спостерігали падіж птахів, які є джерелом цієї інфекційної хвороби.
- Не виключають можливість черевного тифу, отруєння.

Зображення Александра Македонського на саркофазі із Сідону

Узагальнення. Систематизація. Рефлексія.

Експрес опитування

- Назвіть ім'я батька Александра Македонського
- У скільки років Александр став царем ?
- У якому році він почав свій Східний похід ?
- Столиця Македонії —
- Значення імені «Александр»
- Про що мріяв Александр Македонський?

Перегляньте відео: <https://youtu.be/5hEbzPtrwsM?si=Ap6JiBKSmIEXwmae>

Домашнє завдання:

- прочитати §35
- складіть історичний портрет А.Македонського
- повторити тему «Влада і суспільство в державах Сходу».

Завдання надсилайте на освітню платформу Human, або на ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com

Бажаю успіхів у навчанні!

